

ผลของโปรแกรมลดอาการท้องอืดในผู้ป่วยหลังผ่าตัดไส้ติ่งแบบเปิดหน้าท้อง

นุชจรี ธรรมพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2558

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ผลของโปรแกรมลดอาการท้องอืดในผู้ป่วยหลังผ่าตัดไส้ติ่งแบบเปิดหน้าท้อง

THE EFFECTS OF PROGRAM IMPROVING POST OPERATIVE ILEUS IN OPEN APPENDECTOMY PATIENTS

นุชจรี ธรรมพันธ์ 5436792 RAAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: พรณวดี พุชวัฒน์, วท.ค., สุชีรา ชัยวิบูลย์ธรรม, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดไส้ติ่งแบบเปิดหน้าท้องระหว่างกลุ่มที่ได้รับและไม่ได้รับโปรแกรมลดอาการท้องอืดในเรื่อง 1) อาการท้องอืด 2) การเคลื่อนไหวของลำไส้ครั้งแรกหลังผ่าตัด ระยะเวลาการถ่ายอุจจาระครั้งแรกหลังผ่าตัด และระยะเวลาอนโรงพยาบาลหลังผ่าตัดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดไส้ติ่งแบบเปิดหน้าท้องที่คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราชูระหว่างเดือนมิถุนายน 2556-มิถุนายน 2557 จำนวน 30 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แบบประเมินการเคลื่อนไหวของลำไส้ การประเมินระดับความรุนแรงของภาวะท้องอืดและแบบประเมินผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมโปรแกรมลดอาการท้องอืด ประกอบด้วยการเคี้ยวหมากฝรั่ง เคลื่อนไหวร่างกายเร็ว และเริ่มอาหารเร็ว ผลการศึกษาพบว่า 1) ในช่วงเวลา 24, 48 และ 72 ชั่วโมงหลังผ่าตัด คะแนนเฉลี่ยความรุนแรงอาการท้องอืด กลุ่มควบคุมมากกว่ากลุ่มทดลองเล็กน้อยและอยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ 37.07 คะแนน (SD=24.23), 22.67คะแนน (SD=20.42) และ 9.40 คะแนน (SD=16.99)คะแนน กลุ่มทดลองเท่ากับ36.47คะแนน (SD=24.25), 21.93คะแนน (SD=18.42) และ 8.00คะแนน (SD=14.03) ผู้ที่เกิดอาการท้องอืดของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองในระยะเวลา 24, 48 และ 72 ชั่วโมงหลังผ่าตัดมีจำนวนเท่ากันคือ 14, 12 และ 9 คนคิดเป็นร้อยละ 93.33, 70 และ 60 ตามลำดับ 2) ค่าเฉลี่ยระยะเวลาการเคลื่อนไหวของลำไส้ครั้งแรกหลังผ่าตัดกลุ่มควบคุม 14.54 ชั่วโมง(SD=6.47) กลุ่มทดลอง 15.78 ชั่วโมง(SD=6.95) ค่าเฉลี่ยจำนวนชั่วโมงก่อนการถ่ายอุจจาระครั้งแรกหลังผ่าตัดของกลุ่มควบคุม 66.72 ชั่วโมง(SD=21.88) กลุ่มทดลอง 55.20 ชั่วโมง (SD=20.15) ซึ่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยระยะเวลานอนโรงพยาบาลหลังผ่าตัดของกลุ่มควบคุมเท่ากับ 57.47 ชั่วโมง (SD=15.04) นานกว่ากลุ่มทดลองเท่ากับ 45 ชั่วโมง (SD= 16.48) ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: อาการท้องอืด / การผ่าตัดไส้ติ่งแบบเปิดหน้าท้อง / โปรแกรมลดอาการท้องอืด

THE EFFECTS OF PROGRAM IMPROVING POST OPERATIVE ILEUS IN OPEN APPENDECTOMY PATIENTS

NUTCHARI THAMAPHAN 5436792 RAAN/M

M.S.N. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORSY COMMITTEE: PANWADEE PUTWATANA, D.Sc.

SUCHIRA CHAIVIBOONTHAM, Ph.D.

ABSTRACT

This Quasi-experimental research aims to: 1) compare abdominal distension among open appendectomy patients between treatment and control groups 2) compare time to first bowel movements, time to first defecation and the length of hospital stay after an appendectomy. Thirty patients who underwent an open appendectomy at Vajira Hospital during June 2013 – June 2014 were recruited to this study. Data were collected by using a patient information form, time to bowel movement record form, postoperative ileus assessment and a related outcomes form. These instruments were developed by the researcher based on the literature review. The program consisted of gum chewing , early ambulation, and early feeding.

The study revealed that 1) at 24, 48 and 72 hours after the surgery, abdominal distention was at a low level in both groups with average scores of 37.07 (SD=24.23), 22.67 (SD=16.99) and 9.40(SD=16.99) in the control group and 36.47 (SD=24.25), 21.93 (SD=18.42) and 8.00(SD=14.03) in the treatment group. There were no statistical differences at a significance level of $p < 0.05$. The number of patients who reported abdominal distention at 24, 48 and 72 hours after surgery were similar in both groups with the number of 14(93.33%), 12(70%) and 9(60%), respectively. 2) the average post-operative time to first bowel movement was 14.54 (SD=6.47) hour in the control group and 15.78 (SD=6.95) hour in the treatment group, the average post-operative time to first defecation was 6.72 (SD=21.88) hour in the control group and 55.20 (SD=20.15) hour in the treatment group. The average length of hospital stay was 57.47(SD=15.04) hour in the control group and 45 (SD=16.48) in the treatment group with no statistical difference at a significance level of $p < 0.05$.

**KEY WORDS: ABDOMINAL DISTENTION / OPEN APPENDECTOMY /
PROGRAM IMPROVING POST OPERATIVE ILEUS**